

Szemelvények Vadász Elemér levelezéséből

A levélrészleteket sajtó alá rendezte, lábjegyzetekkel ellátta:
TÓTH ÁLMOS

Mottó: *A holtakat nem azért dicsérvük, mert jobbak voltak az élőknel, hanem azért, hogy az élők jobbak legyenek a holtaknál.*

Prinz Gyula levele Vadásznak, 1923.

Vadász Elemér geológus idén (2015) 130 éve (1885) született és 45 éve (1970) halt meg¹. A 20. századi magyar földtannak vitathatatlanul kiemelkedő alakja. Jelen írásunkkal rá emlékezünk, ugyanakkor figyelmeztetünk arra is, hogy a róla szóló írások szinte kivétel nélkül erősen hagiografikus jellegűek, következtetéképpen időszerű lenne egy modern értékelés róla.

A levelek nagy részének címzettje és kisebb részben pedig írója ő. Az alábbiakban levélként értelmezem azokat az írásos üzeneteket is, amelyek nem a posta útján találták meg címzettjeiket. Levelezése ismereteim szerint eddig még nem került feldolgozásra, talán még lajstromba se vették. A levelek (miként mások esetében is) sokban segítenek megérteni magát *Vadász Elemért*, meg az általa megért korokat is.

A levelek eredeti példányai (ahol azt külön nem jelzem) a *Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Tudománytörténeti Adattárában* lelhetők fel. E leveleket, más iratokkal együtt *Vadász Elemér* fia, *Zoltán* adományozta az intézetnek. Kiterjedt levelezést folytatott, ezért minden bizonnyal vannak a levelezőtársai nevét viselő

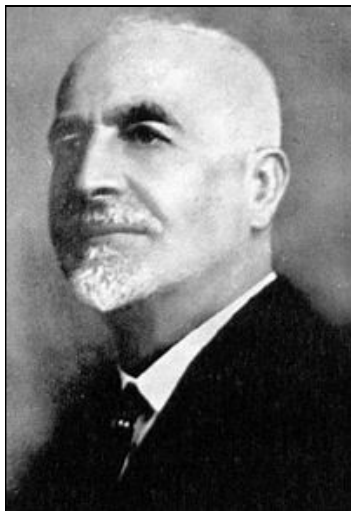
¹ A közlemény 2015-ben érkezett a szerkesztőhöz, de anyagtorlódás miatt csak most kerülhetett sor a közlésére. (*A szerkesztő.*)

levéltári fondokban további hozzá (is) köthető levelek. Példaként említtem az *Eötvös Loránd Tudományegyetem* kéziratárát, ahol jelentős számú levél vár földolgozásra. A máshonnan való idézetek forrását, föllelhetőségét egyedileg jelzem. Az írottak jobb megértését szolgálja, hogy összeállításomat lábjegyzetekkel láttam el. Igyekeztem nem túlmagyarázni a szövegeket, azoknak az adott kor hangulatába való illesztése az olvasó feladata. Ugyanakkor figyelembe kellett venni azt is, hogy kiadványunkat más szakmabéliek is olvassák. Emiatt néhány esetben nem kerülhettem el a kissé bővebb magyarázó megjegyzéseket. A szövegrészleteket időrendbe szerkesztettem. Néhány apró, a mai helyesírás megkövetelte igazítástól eltekintve a szövegek szó-, illetve betűszerinti átvételek. Bizom abban, hogy a részletek fölkeltik az érdeklődést az egész, a teljes (a ránk maradt, de fel nem dolgozott) levelezés iránt. A levelek kisebb, *Vadász* által kialakított egységeire ráírta, hogy információi önéletírásába valók. Tehát föltételezhető, hogy ön- és koréletírás szándékával őrizte meg őket. Sajnos ezen egységek kialakításának időpontjára vonatkozó adat nincs, pedig ő szakmai jelentéseit, leveleit szinte kivétel nélkül dátummal és szignóval látta el. A levelekből való válogatás elve az volt, hogy lehetőleg ismertebb személységtől való legyen. Néhány levél szerzőjét még (?) nem tudtam megfejteni, így ezek idézésétől eltekintettem. A levelek tartalma esetenként ellentmondani látszik *Vadász* önéletírásának.

*Szádeczky Gyula*² levelei. *Szádeczkynek* több levele figyelmünkre lenne érdemes, s ugyanígy az egy *Szádeczkyhez* írt 1913. áprilisi *Vadász-levél* is. Ez utóbbi *Szádeczky* azon ajánlatára íródott, miszerint állást kínált számára a tanszékén. A mintegy három kézírásos oldal alkalomadtán megérdemelné, hogy teljes terjedelemben közlést nyerjen, ugyanis az egy korai vadász „ars poetica”. Tudományos hitvallását, a tudomány szabadságába, saját tudományos mozgásszabadságába vetett hitét, reményét, és mondhatnánk feltételeit fogalmazza meg, miközben nyilván finom zsarolásként tudatja, hogy *Lóczy* igazgatótól is meghívása van a *Földtani Intézethez*.

² A kolozsvári egyetem geológus-professzora.

Szontagh Tamás levele. „Szolgálatom 25 éves évfordulója alkalmából nagyrabecsült és szíves megemlékezésetet [...] köszönöm. [...] Adjon a jó Isten neked jó egészséget és tudományunk nemes művelésében sok örömet és fényes eredményt.” (1914. május 21.) Önéletírásában ugyanakkor *Szontághot* azok közé sorolja, akik a *Földtani Intézet*en belüli érvényesülését tevőlegesen is akadályozták.



Szontagh Tamás (balra) és Szádeczky-Kardoss Gyula.

Levél Papp Károlynak. A Királyi Magyar Tudományegyetem Földtani Intézete fejlécű levélpapíron³ tudatja Papp Károly professzorral, hogy a „napokban Joós Ágnes vőlegénye lett.” „Hiszem – teszi hozzá –, hogy e lépésem meg fogja hozni számomra a megnyugtatót és lelki megnyugvást azokért a méltatlan bántalmakért⁴, amelyek eddig úton-útfélen értek.” A lap alján kézírással: Üdvözlő válasz Brádról 1916. aug. 25-én. A Tanácsköztársaság alatti

³ A levél és a válasz abból a szempontból érdekes, hogy 1919-től kettejük viszonya alapvetően megromlott.

⁴ Ezekről önéletírásában többnyire részletesen szól.

belső szakmai történésektől nem függetlenül később életük végéig szembekerültek egymással.

Schréter Zoltán⁵ levele. „Ami »álláspontomat« illeti, bizony rézsemről sajnálom, hogy annyira nekimentél a fálnak. Csudálom, hogy okos ember létedre felültél azoknak a bolsevik eszméknek, de főleg, hogy annak a régime-nek állandóságában hittél. S éppen azért neheztelek rátok a legjobban, hogy elhamarkodásokkal még a józan és szükséges reformok keresztül vitelét is lehetetlenné tettétek egy időre. [...] tekintve régi barátságunkat, igazán sajnálom, hogy ebbe a kommunista fertőbe annyira belemásztál, de főleg azt, hogy egyéni érdekeidet is kelleténél jobban érvényesítetted⁶ s így az önzetlenséged az eljárásodban és cselekvésedben még azok előtt sem nagyon nyilvánvaló, akik különben jó indulattal volnának veled szemben. [...] Ma bizony még magam is neheztelek a viselt dolgaidért, főleg a Földtani Társulat indokolatlan elkommunikálásáért. [...] Nehogy azt hidd, hogy csak rád nehezeden a viszonyok nagy súllyal.” (1919. december 22.) A szakmatörténet még adós annak kiderítésével, hogy az Akadémia nagy „átszervezősekor” Schréter „visszaminósításában” mi volt Vadász szerepe.

Prinz Gyula levele. „Kedves Barátom! A holtakat nem azért dicsérjük, mert jobbak voltak az élőknel, hanem azért, hogy az élők jobbak legyenek a holtaknál. A személyes impresszióimat talán nem lenne helyes lenyomatnom, hiszen én élő vagyok. Nem tudhatom, hogy az adott körülmények között mik voltak Lóczy⁷ cselekedeteinek indítékai. Előttem ez a Lóczy áll, aki szenvedélyesen szerette tudományát s érte, igazságáért áldozatokat tudott hozni, szemben azokkal, akik a tudományból, az igazságkutatás foglalkozási ágához kötött nimbuszból csak önző hasznot visznek. Megbocsátom, helyesebben elhallgatom, hogy Lóczy az embereket nem tudta igazságosan megítélni, de ha látom azt, hogy te, kinek annyi alkalma volt engem megismerni, mégis igazságtalanul ítélsz meg, nem sza-

⁵ Geológus, a Földtani Intézet igazgatóhelyettese, az MTA levelező tagja (1938), 1949-ben visszaminósítve.

⁶ Nyilván arra való utalás, hogy Vadász tanszékvezetővé nevezte ki magát.

⁷ Id. Lóczy Lajos geológus-geográfus.

bad csodálkoznom, hogy Lóczy sem tudott igazságosabb lenni. Vedd tudomásul, hogy én sem 1918 nov.-ben, sem most nem vagyok innen vagy túl egyik vagy másik részben.”

Hóman⁸ Bálint levele. „A Magyar Nemzeti Múzeum hálás köszönetét fejezem ki azon, alább felsorolt ajándékért, mellyel Nagyságod a Nemzeti Múzeum Ásvány-Őslénytárát gazdagítani szíves volt.” 1932. június hó 20.

Vadász levele Hiller⁹ Józsefnek. „...mindeddig abban a tévhitben munkálkodtam, hogy abban a felelősségteljes és egész bizalmat igénylő munkakörben, melyet Vezérigazgató Úr reám bízott, legjobb tudásommal és kifogástalan kötelességteljesítéssel szolgálom a reám bízott érdekeket. Azt kellett azonban hallanom¹⁰, hogy fogyatékos tudásom nem nyújt vezérigazgató Úrnak helyes információkat s így a bizalomra sem lehetek érdemes. [...tehát] félreálllok.” 1936. szeptember 3.

ifj. Lóczy Lajos levele. „A »Nemzedékek szerepe a magyar földtani kutatásban« című közleményeddel¹¹ kapcsolatban az volna a megjegyzésem, hogy szívesen olvastam volna a benne már meg nem írt részt. Vagyis azt, hogy miként méltatod mostani földtani vizsgálatainkat, valamint miként ítéled meg a mai küzdelmünket a tudományos munka fenntartásáért, amikor a kormány általában véve csak gyakorlati célokra nyújt költség-adományt és a gyakorlati célok megkívánt túlzott hangoztatása mellett szinte lopva tudunk csak tudományos kutatásokat végezni, amely feladatunknak azonban – bizvást állíthatom – mégis becsülettel eleget teszünk.” 1943. március 11.

ifj. Lóczy Lajos levele. „Antifasiszta beállítottságom miatt 1944 tavaszán több ízben följelentettek és emiatt üldöztetésben volt részem. Tekintettel feleségem származására a Sztójay kormány 1944.

⁸ Akkor a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója.

⁹ A magyar alapítású, de nemzetközivé lett (német és svájci tőke) Aluérc vezérigazgatója. Vadász az Aluérc bauxitkutatási szakértője.

¹⁰ A levél háttere nem egészen világos. A történet folytatása az, hogy Vadász tovább folytatta szakértői munkálkodását az Alumíniumérc Bánya és Ipar Rt.-nél.

¹¹ Megjelent a Földtani Közlönyben.

április elején felmentett a Földtani Intézet vezetésétől és szabadságot. [...] örömmel közlöm, hogy kéziratod¹² megkerült. Teleki [Géza] vitte magával, s már a múlt héten visszakeríttem tőle¹³. 1944. április 5.

ifj. Lóczy Lajos levele. „Részemről sem a múltban nem volt, sem ma nincs a legkisebb elvi akadálya sem annak, hogy értékes bauxitmunkád, amelynek megírására és benyújtására annak idején én kértelek fel Téged, a Földtani Intézet Évkönyvében soron kívül megjelenjék.” 1944. szept. 8.

Rapaics Raymund¹⁴ levele. „Szíves tudomására hozom, hogy a M. Természettudományi Társulat 1945. április hó 21-én tartott választmányi értekezletén hozott elnökségi határozat geológus urat szívesen látja tagjai sorában és az 1919. decemberi választmányának kizáró határozatát¹⁵ hatálytalanította.” (1945. május 10.)

Vadász levele¹⁶ Székely Pál¹⁷ kormány megbízottnak. „Kormány megbízott Úr! F. hó 13-án kelt megtisztelő levele értelmében, a megküldött szakvélemények alapján kialakult fölfogásomat a következőkben közölhetem. [...] Ezekben az általános keretekben, a részletek megoldását és kivitelét a Maort szakembereinek munkájával, a legteljesebb mértékben biztosítva látom. Bizottságok, alkalmi

¹² A magyar bauxitelfordulások földtani alkata

¹³ Van még egy azévi levélváltásukra utaló Lóczy-levél, amiből kitetszik, hogy Vadászt nyugtalanította bauxitmonográfiája kéziratának holléte. Lóczy fent idézett levelének további részében egyezsége ajánl Vadásznak. Ő támogatja Vadász egyetemi tanári kinevezését, cserébe kéri az ő Földtani Intézeti igazgatói visszatérésének támogatását. Meg kell jegyezni, hogy a Fölöp József szerkesztette „100 éves a Magyar Állami Földtani Intézet” (1969) kismonográfia nem tud sem ifj. Lóczy említett fölmentéséről, sem azt nem említi, hogy Lóczy „jobbnak látta” külföldön folytatni pályafutását.

¹⁴ A Természettudományi Társulat főtitkára.

¹⁵ Vadászt a Természettudományi Társulat a Tanácsköztársaság időszaka alatti vélt vagy valódi cselekedetei okán kizárta tagjai sorából.

¹⁶ A levél a MAORT-per előestéjén íródott. A történetui. 1948 augusztusában kezdődött, Simon Pál letartóztatásával. Vadász nyilván nem tudta, „mire megy ki játék”.

¹⁷ A per egyik kormányoldali fő motorja.

szakemberek nem szükségesek, felelőtlen egyéni kijelentések vagy beigazolatlan elméletek ebben a nagy elmélyedést kívánó és különleges tapasztalatokat igénylő kérdésben nem használhatók.” 1948. július 17. Vadász tulajdonképpen védelmébe veszi a későbbi MA-ORT-per fő vádlottjait, illetve szakmai tevékenységüket.

*Önéletrajz*¹⁸. „A földtani intézet tagjai: dr. Kormos Tivadar, Pálffy Móric dr. Szontagh Tamás vezetésével mindent elkövettek ki-nevezésem ellem. Ez utóbbiak Lóczy-ellenes voltuk miatt is.”

Megjegyzés: Kormost és Vadászt több, itt most nem idézett iro-dalom barátokként aposztrofálja. Szontagh kapcsán lásd Szontagh és Vadász három évvel későbbi levélváltását! Vagy valamelyikük, vagy mindketten őszintétlenek. Pálffyra vonatkozóan nem leltem ide kapcsolható adatot. Néhány oldallal később igen negatívan szól Lőrenthey Imre őslénytan-professzorról (p. 19), Koch Antal nyug-díjaztatása utáni főnökéről (kb. 1916). Idézet: „Lőrenthey volt, aki gyakornoki alkalmaztatásomat annak idején Koch professzornál nyíltan ellenezte, aki azonban velem a legmesszebbmenő előzékeny-séget mutatta, hogy mögöttem annál hatékonyabban munkálkodjon bármilyen irányú érvényesülésem ellenében.” E mondatok ellenére 1918-ban meleg, elismerő szavakkal emlékezik rá a *Földtani Köz-löny* hasábjain. Jaj a tudománytörténet kutatóinak!

A Földtani Társulat levele Rákosi Mátyásnak. „A magyar geoló-gusok tudományos egyesülete, a Magyar¹⁹ Földtani Társulat, a leg-nagyobb szeretettel küldi Önnek hatvanadik születésnapja alkalmából szívből jövő jókívánságait. Sok erőt, egészséget és hosszú életet kívánunk, hogy a győzelmes úton vezesse tovább a magyar népet, a szocializmus, s majd a kommunizmus megvalósítása felé.

¹⁸ Vadász *Önéletírásáról* úgy vallott, hogy az már „alakjánál fogva sem önéletrajz, hanem inkább tudományos értekezések formájában a tények és érvek felsorolása alapján levont következtetés.” Tehát a benne fog-laltak a közre (is) tartoznak. Az önéletírára Nagy Béla dr. hívta föl a figyelmemet. Záró dátum nincs rajta. Az utolsó dátummal jelzett ese-mény az 1949. évet jelzi. A *Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Tu-dománytörténeti Adattárában* fénymásolat formájában megtalálható.

¹⁹ Azokban az években a *Magyarhoni Földtani Társulat* (1848-50) nevét megrövidítve használták

[...] *Éljen az élenjáró szovjet tudományt követő felszabadult magyar földtani tudomány!*” Közli a *Földtani Közlöny* 1952. 1-3. száma, de nyilvánvalóan levél formájában is elküldetett. A levélnek nincs aláírója, de abban az időben a *Földtani Társulat* elnöke *Vadász Elemér* volt, az aláíró aligha lehetett más. Ugyane számban olvashatjuk *Vadász*, mondhatnám, levélértékű írását „*A magyar földtan fordulata*” címmel. A fordulat szó alighanem az 1948-ban lezajlott társadalmi „fordulatnak” szólt.

*Dank Viktor*²⁰ levele. „*Szeretett Professzor Urunk! Régi, titkos vágyunk teljesült a fénykép és vele a kapott ajánlás – versbe sűrített kristálytisztá életbölcesség – kézhezvétele alkalmával. Mindig szeretettel vegyes csodálattal néztük Professzor Úr dolgozóasztala felett Koch Antal, néhai mestere képét. Milyen kegyeletteljes megnyilvánulása ez a mesterén hatalmasan túlnőtt tanítványnak. Sokszor járt fejünkbe [sic!], hogy az ilyen ajándékot ki is kell érdemelni és valahogy úgy érezzük, hogy még érdemtelenek voltunk. Bár leköltözésünk²¹ előtt egyenesen kérni is szerettük volna, aztán nem volt bátorság.*” [...] A szöveg további részéből kiderül: az egyetem elvégzését követően, közvetlenül a munkahely elfoglalása előtt íródott.

*Pászthori Valter*²² levele. „*Nagyon megtisztelve érzem magam, hogy Professzor úr felfigyelt Rónay Jácinról írt cikkemre és megküldte a szintén róla írt tanulmányát.*” (1964. december 22.) E levél is jól mutatja *Vadász* hihetetlenül széles érdeklődését, és persze kommunikációs készségét.

*Vadász levele Erdey-Grúz Tibornak*²³. „*Főtitkár Úr! Több ízben szóvá tettem az akadémiai autóhasználatnak személyemmel kapcsolatos sérelmeit. Ezúttal nem kívánom ismételni, hogy akadémiai földtani munkánkhoz a Földtani Főigazgatóság²⁴ vagy a Földtani*

²⁰ *Dank Viktor* (1926-) geológus, a MOL Rt. jogelődjének főgeológusa, egyetemi tanár, az MFT, majd a KFH elnöke.

²¹ Zalai munkahelyére.

²² A pannonhalmi bencés gimnázium tanára, barlangkutató.

²³ A *Magyar Tudományos Akadémia* főtitkára (1950-1953, 1956-1957, valamint 1964 és 1970 között.)

²⁴ Működött 1953-1964 között.

Intézet szívességére vagyunk utalva, holott zenegyűjtés, mesegyűjtés, földrajz és egyéb célokra napokon át vannak kocsik vidéki utakon.” A levélfogalmazványon nincs dátum, a levélbeni adatok s az íráskép alapján 1965-66-ra tehető.

Haypál Béla²⁵ levele. „Kedves Elemér Bátyám! A budai gyülekezet és a magam nevében is szeretettel és hálás köszönettel vettem egyházközségünk részére csekken küldött szép adományodat²⁶. [...] Jó egészségben végezd továbbra is áldásos munkásságodat, amelynek eddigi végzése is igen nagy megbecsülést szerzett nevednek.” (1966. december 2.) A jelzett adomány ez évben a második volt.

Koch Sándor²⁷ levele. „Köszönöm lapodat, örülök, ha valamilyen rendelkezésedre állhattam az Öreg úr²⁸ életrajzának elkészítése terén. [...] Arra már én is gondoltam, hogy érdemes lenne egyes darabjaimat lefényképeztetni. Ha a [Nemzeti] Múzeum vezetői nem annyira szűk látókörűek és nem rejtegetnek mindent még a szakemberek előtt is, hanem számos kimagaslóan szép, unikumszámba menő darabjait a gyűjteménynek (illetve ma már az »egykori«²⁹ gyűjteménynek) lefotografáltatják, akkor legalább a képek megmaradt volna az utókor számára. Sajnos Krenner bácsi, Zimányi³⁰ és Zsivny³¹ is csak dugtak mindent, még a kollégáknak sem

²⁵ Ifj. Haypál Béla, a Szilágyi Dezső-téri református templom lelkésze.

²⁶ Érdekes adalék Vadász sokszínű elkötelezettségéhez, hiszen több éven át a Magyar-Szovjet Baráti Társaság elnöke volt.

²⁷ Koch Sándor mineralógus, a szegedi egyetem professzora. A gyűjtemény őrzi 1966. június 8-i levelét is. Vadász és Koch S. között már évtizedekkel korábban jó viszony alakult ki. Koch egy sorozat magyarországi, illetve külsországi karsztbauxit-minta keménységvizsgálatát végezte el *Vadásznak*, valószínűleg szívességből.

²⁸ Vadász Elemér tervezett (?) Krenner József-életrajzára való utalás. Feltehetően nem készült el, léteére Nagy Bélának a *Földtani Közlönyben* megjelent *Krenner-életrajza* sem utal.

²⁹ A kornak megfelelő „halk” utalás arra, hogy a nemzetközileg is jelentős ásványgyűjtemény 1956 őszén szovjet lövedéktől leégett, s szinte teljesen elpusztult, úgy, hogy a gyűjtemény nem volt kellőképpen dokumentálva.

³⁰ Zimányi Károly mineralógus.

mutattak meg semmit, úgy hogy magam is csak egy részét láthatam az ott őrzött pótolhatatlan daraboknak. Minden szépművészeti, régészeti, iparművészeti múzeum igyekszik közkinccsé tenni szebbnél-szebb fényképekben, gazdagon illusztrált munkákban kincseit, csak mi őrizzük hét lakat alatt őket.” (1966. nov. 12.) „Sajnos, nálam semmiféle Krenner írás nincsen. Őrítették azt a Múzeum emberei, nem adták ki a kezükből. Pedig tudom, hogy Krenner halála után két nagy ruháskosárral hoztak fel feljegyzéseket a múzeumi lakásból.” „A Krenner életrajzot nagyon várom, hiszen nemcsak ismertem, de még hallgattam is az öregurat, ki azért volt különösen igen nagyon kedvencem, mert nemcsak mineralog volt, de mineralofil is. Nála jobban kevesen szerették és élvezték az ásványokat (baj is lett belőle, hiszen a szeretet Nála egészen a féltékenységig fokozódott.)” (1966. október 5.)

Timkó Imre levele³² „Hálásan köszönöm Édesanyám elhunytá alkalmával küldött résztvevő sorait. [...]”

1966. Major Máté³³ levele. Megköszöni a homokterenyei harangláb Krenner J. által készített rajza másolatának megküldését. (1966. július 8.)

Id. Dudich Endre³⁴ levele: „Professzor Úr volt az a megértő és tudománypártoló lélek, aki annak idején, mint a Természetvédelmi Tanács elnöke helyesnek ismerte el [aggteleki Barlangbiológiai Laboratórium létesítési] tervünket...”

Kriván Pál³⁵ levele: „Kedves jó Professzor Urunk! Évről évre várt ünnepünkön nem tetszett megjelenni. Pedig itt voltunk mindannyian, hogy, szokásunkhoz híven, és arról lebeszélhetetlenül, kö-

³¹ Zsivny Viktor mineralógus.

³² Dr. Timkó Imre a Hajdúdorogi egyházmegye (görögkatolikus egyház) püspöke. Atyja geológus volt, Vadász levele minden bizonnyal ebből az ismeretségből eredezik.

³³ Építész, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Építészettörténeti Tanszékének professzora, az MTA tagja.

³⁴ Biológus, az MTA tagja.

³⁵ Az ELTE Földtani Tanszékén Vadász közvetlen munkatársa, később docens.

szöntsük a mi kedves és jó gazdánkat szép születésnapja alkalmából.” (1967. márc. 1.)

*Papp Ferenc*³⁶ levele. „Kedves Bátyám! [...] Pihenés, felüdülés volt számomra írásod [Bazalt-földtani történeti jegyzetek] és örültem annak, hogy változatlan frisséggel figyeled a múltat és a jelent.” (1967. február 2.)



Koch Sándor (balra) és Tasnádi Kubacska András.

Levél Tasnádi Kubacska Andrásnak. „Kedves Bandi barátom! Tegnap telefoni kérdésre válaszolva megismételhetem azt a több idevonatkozó közleményemben közölt történelmi tény, hogy az 1918. dec. 18-án alakult »Természettudományi Szövetség«, a természetvizsgálók és természetkedvelők szabad szervezete (összesen 115 taggal) forradalminak minősített 1919-es tevékenysége alatt az Állami Földtani Intézet ügyeivel sem személyi, sem tárgyi vonatkozásban nem foglalkozott. Az ottani térképezés kérdéseiről semmi tudomásunk nem volt. Tudomásom szerint ilyen irányú aljas rá-

³⁶ Geológus, egyetemi tanár.

galmakkal szemben a Földtani Intézet beszámolóiban erről mindmáig semmi sem jelent meg. 1918-ban, az őszirozsás forradalmi kormány »Munkaügyi tanácsot« nevezett ki, amelyben az összes kapitalista érdekszövetségek (Omge, Gyosz, Chorin, Peyer, Malasits, Méhely Kálmán) is résztvettek. Ennek műszaki szakosztálya (Sigmond E., Pfeiffer Ignác, Schafarzik F.) ügykörébe tartozott az Á. Földtani Intézet, de erről semmi nyilvánosságra került ismeretanyag nincs. (Ezt Hevesi Gy. Egy mérnök a forradalomban c. könyvének 183. oldalán olvastam.) Hevesi ugyanis népbiztos volt. [...]» (1968. április 17.)



Koch Antal professzor, Vadász Elemér egykori hivatali főnöke.

